דחריף. יולא בהולאה ועובר לסוחר: כילדוחיה מסחברא. דודאי כן

קיבלה מרבו ר"מ שסתם משנה שלו מדאתנייה בהדה הנחשת קונה

את הכסף: אי אמרת בשלמא. הכסף קונה את הזהב אתנייה: היינו

הוי פירא לגבי נחשת דלא חשיב הוי

טבעה: הלה הי המרם כו'. והזהב

קונה את הכסף אתנייה למה לי

לאתנויי תו הנחשת קונה את הכסף:

אוויף דינרי. לוה זהובים: אתא לקמיה

דר' חייא. חושש היה משום רבית: אי

אמרת בשלמא דהבא טבעא הוי.

ואין היוקר והזול תלוי בהן אלא

הזול תלוי במעות דמעות הכסף הם

שהחלו להנתן הרבה בדינר חה מטבע

הלוה ומטבע יקבל: הוה ליה סחה

בסתה. שהיוקר והזול תלוי בפירות:

ואסור. דתנן לקמן (דף עה.) לא יאמר אדם לחבירו הלויני כור חטין

ואני נותן לך בגורן שמא יוקרו ויבא

לידי רבית: דינרי הוו ליה. כשלוה

את אלו וגבי סאה בסאה תנן" אבל

אומר לו הלויני עד שיבא בני או

עד שאמנא המפתח שאלו שבידו

נקנין למלוה וברשותו הוקרו דרבית

סאה בסאה דרבנן ובכי האי גונא

לה גזור: לקדושי השה. שהמרו

חכמים בפרוטה הודיעך כמה היא

פרוטה: למקח וממכר. מכר לו דינר

ביותר מעשרים וארבע איסרין כל

מה שהעלה יתר על כן נתאנה לוקח

ואם יש אונאה שתות יחזיר אונאה:

לפדיון הבן. שהוא חמשה שקלים

ושקל דאורייתא הוא סלע והסלע

ד' דינרי כסף שהם כ' דינר ואם

נתן לו אבי הבן דינר זהב מחזיר

לו הכהן חמשה דינרי כסף: אי אמרת

בשלמה דהבה טבעה הוי. וחין

היוקר והזול תלוי בו: משער תנא

במידי דקין. שיער תנא פדיון הבן

במטבע הקלוב שאפי׳ בזמן שאינו

נמכר יותר מעשרים דינרי כסף

יחזיר לו הכהן יוה׳ דינרים שהוהב

תמיד דמיו קלובין כ״ה דינרים שהוא

המטבע והכסף הוי פירא לגביה

והמעות הן שהוקרו ואם נמכר

בשלשים לא יחזיר לו הכהן אלא

י חמישית שבדמיו שדמיו לעולם

הלוביו וארבעה חומשי דמיו הו

פדיון הבן: תנן התם. במסכת מעשר

שני: לא יעשה אדם סלעין דינרי

והב. מי שיש לו סלעין כסף מעשר

שני לא יחליפם בדינר זהב להקל

המשוי מעליו: טבעה הפירה לה

מחללינן. דרחמנא אמר ולרת הכסףים:

אבל פירות. ראשונים של מעשר

שני: דברי הכל מחללינן. על דינרי

זהב. דאפי׳ לב״ש דאמרי פירא הוא

לגבי כספא מודו דלגבי פירא

טבעה הוה: מידי דהוה הכסף לב"ה.

זהב לב"ש אנו למדין מכסף לב"ה

כדמפרש ואזיל: לגבי פירא טבעא

הוי. כדקתני סלעין. אלמא תחילת

הפירות נתחללו על הכסף ומודו ב"ה

דקדשו במעשר: אף בפירות על דינרין

מחלוקת. שמחי והלל דלב"ש פירח

הוא ואין מחללין: לפלגו בפירות על

דאלטריך למסנייה הכסף אינו קונה אם הנחשם. דאע"ג דלגבי דהבא

ל) [עיין פרש"י לקמן מו: ד"ה דלא סגי], ב) [לקמן

מו. טה. ב) טדיות מ"ד

ה [א] [רב אלפס פ״ה דב"מ דף קח:]: חב מיי׳ פ״ג מהלי מוטו ונטען הל' א ופ"א מהל' שקלים הל' ב ג טוש"ע ח"מ סי' תכ סעי' מב [וסי' פח סעיף ח] [וביו"ד] סי' שה סעי' ח: מ ב מיי פ״ה מהלי מעשר שני הלי יג: "ד מיי שם פ״ד הלי ו:

רבינו חננאל

ובילדותיה היה שונה הכסף קונה את הזהב. אמר רב אשי כילדותיה דקתני הנחשת קונה את י. הכסף ונדחה ואסיק׳ י איצטריך סד״א הני פריטי דנחשת באתריה דסגיין . אינהו חריפי טפי מכספא אינוו דוויפי טפי מבטפא ואימא טיבעא הוי קמ"ל כיון דאיכא דוכתא דלא סגיין בהו פירא הוו ואע״ג דחריפי טפי מכספא. ואף רב חייא סבר דהבא טיבעא הוי דרב אוזיף דינרי מברתיה דר' חייא וכו׳. אמר רבא האי תנא סכר דהכא טיכעא הוי דתניא פרוטה שאמרו אחד משמונה באיסר האיטלקי . למאי נפקא מינה לקידושי ימאי נפקא מינה לקירושי אשה לידע כי אין אשה מתקדשת בפחות משמונה באיסר האיטלקי אבל הפרוטות עולות ויורדות והעיקר חשבון זה האיסר. איסר אחד מכ״ד בדינר של כסף למאי נפקא מינה למקח וממכר פי׳ מי שמכר חפץ לחבירו בכך וכך איסרין חייב לתת לו איסרין ל) שהן כל כ"ד דינרין דינ' דינ' של כסף שהן רביעי של סלע. דינר של כסף אחד מכ״ה בדינר של זהב למאי נפקא מינה לה' סלעין דפדיון הבן. פי' דינר כסף הוא רביע סלע כ״ה דינר כסף . הוה דינר של זהב נמצאו בדינר ו' סלעים ורביע סלע נמצא פדיון הבן שהוא ה׳ סלעים ד' חומשין מדינר של זהב וסבר האי תנא עיקר המטבע דינר של זהב ניקו המטבע דינו של ההב והכסף כמו פירות חשוב ואין משערין אלא בדינר של זהב הילכך כשהן כ"ה שי והב הייכן כשהן כיה דינר של כסף בדינר של זהב נותן לכהן בפדיון . הבן כ' דינרין שהן ד' חומשי דינר של זהב ואם הן ל' נותן לכהן כ"ד דינר שהן ד׳ חומשי דינר של זהב ואם הן ט״ו דינר של כסף בדינר של זהב נותן . לכהז י״ב דינר שהז ד חומשי דינר של זהב. אלא אם תאמר הכסף מטבע והזהב פירא משער תנא במידי דאוקיר וזיל שאם נמכר דינר זהב בכ״ה דינר

כסף נותן לכהן כ' דינר א) נראה דל"ל שהן אחד מכ"ד מדינר של כסף שהן רביע של סלע.

נעשה כא"ל עד שאמצא מפתח. ורב דבעי מר' חייא אע"ג דמתני' היא בפרק איזהו נשך (לקמן דף עה.) משום דשמא הלכה כהלל דפליגי התם אי הלכתא כהלל: אחד משמונה באיםר. וא"ת דהכא משמע דאיקר הוי טבעא

טפי מפרוטה מדמלריך פרוטה להיות ח' בחיסר ובפ"ק דקדושין (דף יב.) קאמר הא דאייקור איסרי הא דוול הא דמניא פרוטה אחד מו' באיסר דזול איסרי וקם ל"ב בזווא ועוד היכי פריך בסמוך משער תנא במידי דאוקיר וזול הא משער הכא תנא באיסר דאוקיר וזול כדאמר בקדושין וגם מדמשערת ליה בדינר של כסף אלמא לא קיך ליה איסר וי"ל דהכי פירושו פרוטה אחד משמונה באיסר ובאיזה איסר שיש בדינר כסף כ"ד איסר ושיש כ"ה דינר בדינר של זהב והשתא כולהו משער בדינר של זהב לכך פריך מיניה אבל באיסר ודינר כסף לא משער מידי והוה מצי למימר בכולהו נ״מ לקדושי אשה אלא דמזכיר נפקותא בכל חד דה"נ הוי מלי למימר בכולהו נ"מ למקח וממכר:

לקדושי אשה. הוה מני למימר דנ"מ לחמש פרוטות

דמתניתין (לקמן דף נה.) אלא חדא מינייהו נקט: למקח וממבר. פרש"י שאם מכר

לו דינר ביותר מכ"ד איסרין נתאנה לוקח ואם יש שתות יחזיר וקשה דהא זימנין דוול איסרי כדאמרי׳ בקדושין (שם) לכן נראה לפרש שאם מכר לו חפץ בכ"ד איסרין כשהיו כ"ד בדינר ואח"כ זול והיה ל"ב בדינר אינו יכול לפטור עלמו בכ"ד איסרין ולומר הדינר הוא דאייקר ואיסרין עמדו במקומן אלא ימן לו דינר כסף או ל"ב איסרין: אחד מב"ח בדינר זהב. קשה לר"מ איך היה בימיהם שהיה זהב יקר כל כך שדינר זהב היה שוה כ"ה דינר של כסף ועתה בזמן הזה זקוק והב שוה לכל היותר י"ב וקוקין כסף ואור"ת דדינר זהב היה שוקל ב׳ דינרי כסף לפי שהוהב כבד מכסף וגם דינר זהב היה עב משל כסף דאמר באלו טריפות (חולין דף נה:) נשתייר הימנו כעובי דינר זהב וכן פרק עושין פסין (עירובין דף יט.) ופרק בתרא דחגיגה (דף מ.) מה מובח שאין בעוביו אלא דינר והב משמע דדינר זהב לא היה עוביו שוה לשל כסף והיה בעוביו ובמשקלו שוה כ״ה דינר של כסף ואין להאריך כאן יותר בוהט:

ומבעא אפירי לא מחללינן. אע"ג דבהגחל קמא (ב"ק דף לו:) גבי מעות של בבל והם בבבל פריך אי מלכות מקפדת היכי ממטי להו דזבין בהו בהמה אלמא מחללינן טבעה הפירי התם שאני שהפירות הם כבדים להוליך ולקנות מעות ירושלים מלכיות מקפידות ולא אפשר אלא לקנות בהמה: לגבי

דחריף הוי מבעא דהבא דלא חריף הוי פירא והני ליה פירא למבעא אמר רב אשי כילדותיה מסתברא מדקתני הנחשת קונה את הכסף אי אמרת בשלמא כספא לגבי דהבא פירא הוי היינו דקא תני הנחשת קונה את הכסף דאע"פ דלגבי דהבא פירא הויא לגבי נחשת מבעא הוי אלא אי אמרת כספא לגבי דהבא מבעא הוי השתא לגבי דהבא דחשיב מיניה אמרת מבעא הוי לגבי נחשת דאיהו חשיב ואיהו חריף מבעיא איצמריך סלקא דעתך אמינא הני פרימי באתרא ידסגיי אינהו חריפי מפי מכספא אימא מבעא הוי קמ"ל כיון דאיכא דוכתא דלא סגי ביה פירא הוי ואף ר' חייא סבר דהבא מבעא הוי דרב אחזיף דינרי מברתיה דר' חייא לסוף אייקור דינרי אתא לקמיה דרבי חייא א"ל זיל שלים לה מבין ותקילין אי אמרת בשלמא דהבא מבעא הוי שפיר אלא אי אמרת פירא הוי הוה ליה סאה בסאה ואסור רב דינרי הוו ליה וכיון דהוו ליה דינרי נעשה כאומר לה יהלויני עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח אמר רבא האי תנא סבר דהבא מבעא הוי ידתניא בפרומה שאמרו אחד משמונה באימר האימלקי למאי נפקא מינה לקדושי אשה איםר אחד מעשרים וארבעה בדינר של כסף למאי נפקא מינה למקח וממכר דינר של כסף אחד מעשרים וחמשה בדינר של זהב למאי נפקא מינה לפריון הבן אי אמרת בשלמא מבעא הוי משער תנא במידי דקיץ אלא אי אמרת פירא הוי משער תנא במידי דאוקיר וזיַל זימנין דמהדר ליה כהנא וזימנין דמוסיף ליה איהו לכהנא אלא שמע מינה מבעא הוי ש"מ תנן התם יובית שמאי אומרים לא יעשה אדם סלעין דינרי זהב ובית הלל ימתירין ר' יוחנן וריש לקיש חד אמר מחלוקת בסלעים על דינרין דב"ש סברי כספא מבעא ודהבא פירא ומבעא אפירא ילא מחללינן וב"ה סברי כספא פירא ודהבא טבעא ופירא אטבעא מחללינן אבל פירות על דינרין דברי הכל מחללינן מ"ם מידי דהוֹה אכסף לב"ה כסף לב"ה אע"ג דכספא לגבי דהבא פירא הוי לגבי פירא מבעא הוי זהב גמי לב"ש אע"ג דדהבא לגבי כספא פירא הוי לגבי פירא מבעא הוי וחד אמר אף בפירות על דינרין מחלוקת ולמ"ד אף בפירות על דינרין מחלוקת אדמיפלגי בסלעין על דינרין לפלוג בפירות או נושרגי בטיען על דיגרין על דיגרין על דיגרין אי איפלוג בפירות על דיגרין הוה אמינא ה"מ בפירות על דינרין אבל בסלעין על דינרין מודו להן בית הלל לבית שמאי דדהבא לגבי כספא פירא הוי ולא מחללינן קמ"ל תסתיים דרבי יוחנן

כ) ולהמו עה.ז. ו) חמישי׳ שבדמיו דהיינו ד' דינרין. רש"ל, ז) דהיינו שםה דינרין. רש"ל, ח) [דברים יד], ע) [וע"ע בתום׳ כתובות לט. ד"ה נתן וכו׳ ובתום׳ שבועות מד: ד״ה בכורות נ. ד"ה דמודבנה ובתום׳ זבחים קטו: ד״ה

מוסף רש"י דסגיי. לשון הילוך הוא

רבינו חננאל (המשך) בפדיון שהן ד' חומשי דינר זהב ואם הם ל' נותן . כ׳ שהן שני שלישי דינר זהר ואת הוקרו ועמדו מ"ו הזב האם הוקודו עמוד טייו דינרי כסף בדינר של זהב חייב לתת לכהן דינר זהב ושליש דינר זהב למלאות לו כ׳ דינרי כסף אלא ודאי האי תנא סבר דהבא טיבעא הוי נתברר כי זה דהויא בתרא סברי דהבא טיבעא הוי ובשינוי דחינן . לטעמיה ואית מאן דאמר אשינוי לא סמכינז. ג׳ שמועות נאמרה שמועה זו שתיהן הראשונה והשניה עלו בקושיא והשלישית מעשר שני ונתתה בכסף. מעשר שני ונתתה בכסף.

ונתתה הכסף בכל אשר

תאוה נפשך תנן התם

במעשר שני פ"ב ב"ש

אומר לא יעשה אדם

סלעין דינרי זהב וב"ה

מתורין אמר רבי עקיבא

מתורין אמר רבי עקיבא אני עשיתי לרבן גמליאל אני עשיתי יובן גבוליאת ולר' יהושע את כספם דינרי זהב. פי׳ אדם שמכר מעשר שני שלו בסלעים שהם של כסף וביקש עוד למכור הסלעים בדינרי זהב בית שמאי סברי והב בית שמאי סבוי דהבא פירי הוי ואין לאדם לקנות בדמי מעשר שני פירות אלא בירושלים שני פיווו אלא ביו שלים בלבד ולפיכך חוץ לירושלים לא יעשה. וב״ה סברי דהבא טיבעא הוי פירות מעשר שני במטבע ברחוק חוץ מירושלים. ברחוק ר' יוחנן וריש וחלקו ר' יוחנן וריש לקיש חד אמר בסילעין על דינרין מחלוקת אבל פירות בדינרי זהב אפי׳ לב״ש מחללין דדינרי זהב לגבי פירות ודאי טיבעא לגבי פירות וואי טיבנא הוי וחד אמר בפירות על דינרין מחלוקת וכל שכן בסלעין על דינרין. ואמרי׳ תסתיים דר׳ יוחנן הוא דאמר אפי׳ בפירות

> דינרין. ולימרו ב"ש אין מחללין ואנא ידענא דכל שכן סלעין על דינרין וכו' דכיון דדהבא לגבי פירא פירא הוא כ"ש לגבי כספא: הוה אמינא. דלא איפלוג ב"ה עלייהו אלא בפירות אבל בסלעין אימא מודי להו דאין מחללין על דינרים: חסתיים דרבי יוחנן [הוא] דאמר. לב"ש אין מחללין אפילו פירות על דינרין דשתעינן לרבי יוחנן דאיכא למ"ד דהבא פירא הוי ואפילו לגבי נפשיה: אמור

הוא דאמר אין מחללין דאמר רבי יוחגן